

Braziliaanse groet – 2013

ONTMOETING

Beste familieleden en vrienden van Brazilië.

*Wie goed doet, goed **ontmoet**. Of anders gezegd, als je openstaat voor elkaar kunnen de mooiste dingen gebeuren.*

*Niet voor niets hebben we "**ONTMOETING**" gekozen als thema van onze brochure "Braziliaanse groet 2013". Ontmoeting, een eenvoudig woord. Dagelijks **ontmoeten** we heel veel mensen. Overloop je dag maar eens en je zult verschieten hoeveel mensen je **ontmoet** (thuis, op straat, op het werk, in de vrije tijd,...). Maar ook virtueel **ontmoeten** we elkaar via mail, chat, skype, forums, blogs,...en dit over grenzen en culturen heen. Echte **ontmoetingen**, van mens tot mens, zijn immers de sleutel tot een wereldwijd netwerk van mensen. Ook hier bij ons willen we de mensen aanzetten tot **ontmoeting**, om samen op weg te gaan, ons niet op te sluiten binnen onze eigen grenzen, maar ook banden te smeden. Een band opbouwen met groepen en gemeenschappen dichtbij en veraf. Wie dat doet, staat plots veel sterker. We sporen mensen aan om de rijkdom te ontdekken van de **ontmoetingen** met ons stappen te zetten naar andere continenten, naar ons Congregationeel en gemeenschappelijk gedragen project in Brazilië.*

*Ga je met ons mee? Zoals Missio het zo treffend zegt: "**Ontmoeting zet je op weg**". Werk maken van een hedendaagse missiepastoraal staat synoniem voor "Werk maken van de drie grote pijlers: "**Ontmoeting** - Dialoog en Solidariteit". Vanuit ontmoetingsverhalen tijdens mijn verblijf in Brazilië van 8 februari tot 7 maart en het verhaal van Padre Carlos en de familie Favril, krijg je een beeld van het afgelopen jaar 2012. We wensen je veel lees- en kijkplezier.*

Zr. Christine Everaere

Eerste geloften van Zr. Jaci Santos dos Santos.

Eucharistieviering zondag 19 februari 2012.

Jou **ontmoeten** is voor mij nieuw leven
Jou **ontmoeten** is voor mij een nieuw begin.
Jij schenkt mij moed en zelfvertrouwen
Jij leert mij leven met een open vraag
Jij maakt mij vrij en leert mij luisteren
Jij maakt dat ik bewust mijn zorgen draag.
Jij leert mij mensen te beminnen
Jij leert mij strijden voor het recht
Jij leert mij ijveren voor de vrede
Jij vraagt dat ik voor waarheid vecht.
Jij leert mij breken met het verleden
Jij schenkt mij toekomst, levenszin
Jij leert mij anderen te vergeven
Jij vraagt mij dat ik bovenal bemin.
Jou **ontmoeten** is voor mij nieuw leven
Jou **ontmoeten** is voor mij een nieuw begin.
aan U Heer, wil ik mij geven.

(Eigentijdse Jeugd)

We mochten heel wat mensen **ontmoeten** tijdens de professieviering, "*tijdelijke geloften*" van de 29-jarige Zuster Jaci Santos dos Santos. Door de carnavaldagen waren er minder mensen aanwezig maar er was toch een ruime betrokkenheid. Na de homilie riep de Regionale Overste, Zr. Damiana, de novice: "*Jaci Santos dos Santos*". En Jaci antwoordde: "*U hebt mij geroepen, hier ben ik Heer*". (Vós me chamastes; aqui estou Senhor!). Hierop volgde een dialoog tussen de Braziliaanse priester Padre Bento en Jaci: "*Jaci, wat vraagt u aan de Heer en aan de Kerk?*". "*Dat ik Jezus mag volgen in deze religieuze familie van de Zwartzusters van Bethel, mij mag toewijden aan God en Zijn Rijk door mijn tijdelijke geloften' uit te spreken.*"

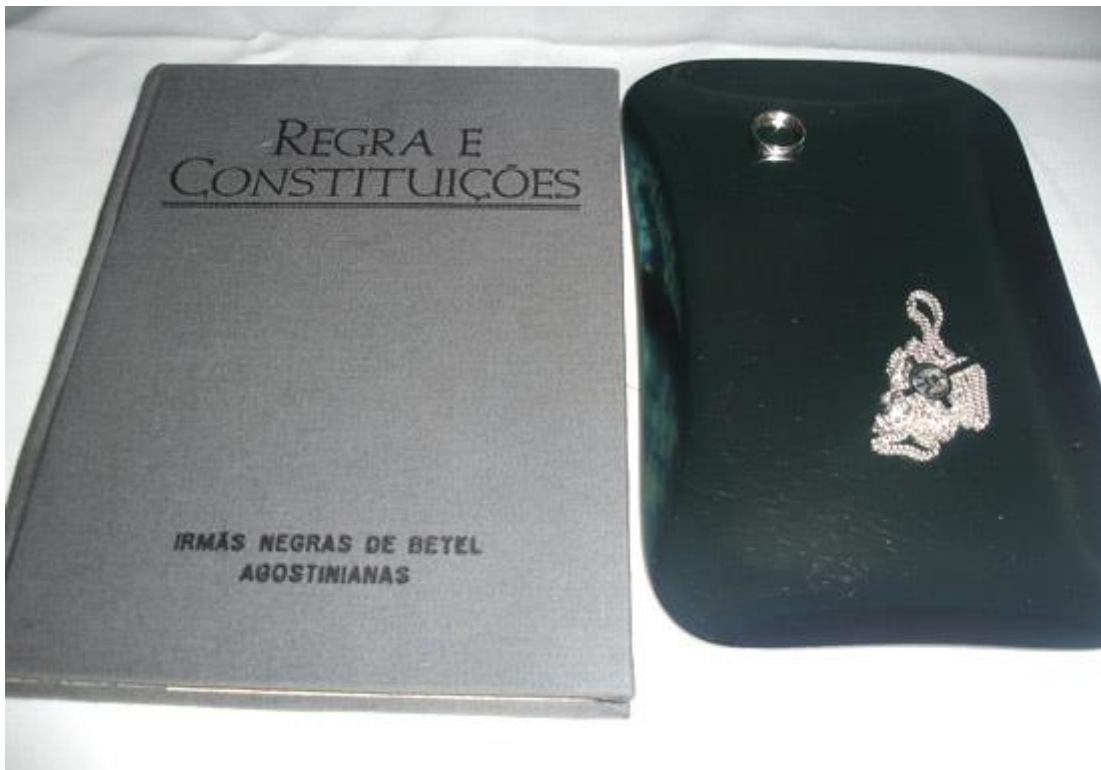
Padre Bento zei hierop: "*Je bent al aan de Heer toegewijd doorheen jouw doopsel, wil je nu door religieuze geloften je nog intiemer toevertrouwen aan de Heer?*" "Ja, dit wil ik". "*Wil je Jezus van nabij volgen doorheen de gelofte van maagdelijkheid omwille van het Rijk Gods, de armoede omhelzen en leven in gehoorzaamheid?*" "Ja, dat wil ik". "*Wil je het Evangelie trouw navolgen en leven naar de geest van de Congregatie?*" "Ja, dat wil ik". Dan las Padre Bento een gebed voor.

Daarna kwam ik als Algemeen Overste, als Madre, naar voren en sprak Zr. Jaci haar geloften uit.

De ring en het kruisje werden gezegend en de ring werd aan de vinger gestoken. Na het zingen van een mooi lied ontving ze uit de handen van de Madre het kruisje, de Regel en Constituties van de Congregatie.

Alvorens de geloften te ondertekenen, nam Padre Michel Ramon, priester van het Bisdom Brugge, werkzaam in Salvador da Bahia, het woord. Hij werd door onze bisschop Jozef De Kesel aangesteld om hem op deze professieviering te vertegenwoordigen.

Hij sprak dus in naam van de bisschop van Brugge en zijn woorden kwamen heel sympathiek over. Wij danken van harte onze bisschop voor zijn Portugese brief en ook Padre Michel die onze zusters zeer genegen is.

Op het eind van de 2,5 uur durende viering dankte Jaci de aanwezigen voor hun komst, hun gebed, de steun die ze onderweg gekregen had. Allen werden uitgenodigd voor de receptie, een gelegenheid tot **ontmoeting** en gesprek.

Jaci mocht een grote taart aansnijden met de pelikaan en het embleem van onze Congregatie: "*Bonos fructus facere*" (Goede vruchten voortbrengen). We hebben veel stralende en blijde gezichten gezien. Hopelijk word ook iemand van de jongeren geraakt door de getuigenis van Zuster Jaci en de andere zusters.

Bezoek aan Ruy Barbosa.

Na de professieviering trok ik met Zusters Angela, Marinalva en Rita naar Ruy Barbosa. Een keer voorbij Feira Santana verandert het groene landschap in een dorre, droge streek met grote cactussen en magere koeien op zoek naar een grassprietje. Af en toe moesten we even halt houden voor mensen op weg met hun veestapel, op zoek naar voedsel langs de kant van de weg.

Het doet pijn geconfronteerd te worden met zoveel droogte en van de bisschop Dom André De Witte te horen dat de regering geen subsidies meer geeft om waterputten (citernen) te bouwen.

Het Bisdom Ruy Barbosa heeft het voor het ogenblik financieel zeer moeilijk. Mensen moeten een "*dizimo*" een tiende van hun inkomen betalen aan de parochie en het bisdom. Het is nu echter zeer droog in Bahia. Priester Frans Verhelle vertelt: "Bahia ligt in de zogeheten "polygoon van de droogte", een semi-ariëd (= niet totaal droog) gebied in het Noordoosten (Nordeste) van Brazilië met zeer wisselvallige neerslag. Sommige jaren is de neerslag zeer behoorlijk en laat het klimaat landbouw en veeteelt toe. Maar er zijn jaren van "seca" (= droogte). Dan kan de neerslag maanden uitblijven en valt er niet te oogsten.

Men maakt onderscheid tussen kleinere droogteperiodes van ongeveer 10 maanden en langere droogteperiodes die verschillende jaren kunnen aanhouden. Dit wordt dan "seca historica" (= historische droogte) genoemd. Vroeger betekende dit hongersnood en extreme armoede. Tijdens historische secas verlieten de bewoners massaal het Nordeste en vluchtten met hun hebben en houden naar andere streken of naar de grootsteden.

Om de 25 jaar is er een historische droogte. Deze volgt een cyclus die al honderden jaren bekend is en steeds terugkomt. Sommigen menen dat de droogte van 2012 het begin is van zo'n historische seca. Sedert oktober 2011 heeft het praktisch niet geregend. De winterregens bleven uit zodat de cisternen en waterreserves niet werden aangevuld. Er is nu reeds een nijpend watertekort in 186 steden (toestand 2 april 2012).

Er groeit niets en het vee wordt verkocht aan dumpingprijzen want anders sterft het toch op de kurkdroge weiden zonder gras en water. Water - en dan vooral het gebrek eraan - speelt een hoofdrol bij de uitbraak van elke voedselcrisis. Droogte is de eerste en grootste oorzaak van voedseltekort. Meer dan ooit telt elke druppel in de strijd tegen de honger. Er moeten dus dringend waterputten worden gebouwd in Andaraí, Pintadas, Ruy Barbosa, Macajuba, Ipir, Nova Redenção, Baixa Grande, Miguel Calmon, Mundo Novo.

"Breng water tot bij de mensen en word zo bron van leven!" Samen met Caritas, met lokale partners en met de actieve medewerking van de mensen zelf werkt het Bisdom Ruy Barbosa aan een duurzaam en levensreddend project. Men brengt water waar honger heerst en leert er de mensen hoe spaarzaam om te gaan met dit kostbaar goed. **Door een van deze projecten te steunen brengt u water tot bij de allerarmsten. Zo wordt ook u een bron van leven.**

Zaterdag 25 januari ging er in het huis van de zusters, Casa Santo Agostinho, een ontmoeting door met Dom André De Witte, de nieuwe priester Padre Carlos en onze zusters. Van links naar rechts ziet u: Padre Carlos, Zr. Angela Maria, Dom Andre, Zuster Rita en Zuster Marinalva. Ik luisterde aandachtig naar hun noden en vragen. Er zijn 18 gemeenschappen in de stad, 15 in de "*interior*" (binnenland) met daarbij 2 nederzettingen van landloze mensen, en 12 pastorale gebieden waartoe 3 kampen behoren met eveneens landloze mensen.

Onze gemeenschappen hebben veel mensen vol goede wil maar met veel geestelijke, intellectuele en materiële behoeften. Er is de droogte, de slechte verdeling van de inkomsten, het gebrek aan werkgelegenheid, het niet-aanbieden van gekwalificeerde studies. Factoren die tot op vandaag leiden tot de migratie van onze jongeren naar de grote steden. Geconfronteerd met het lief en leed van deze mensen, wat ook onze vreugde en verdriet is, willen wij verder vol vertrouwen op weg gaan en u laten delen in onze dromen en verlangens.

Om in deze realiteit missionaris te kunnen zijn, beschikt de parochie over twee voertuigen. Door de grote afstanden tussen de gemeenschappen zijn de auto's op grote schaal gebruikt, en door de slechte staat van de onverharde wegen is de levensduur van de auto's sterk verminderd. Onze inkomsten laten het niet toe om zelfbedruipend te zijn. Er is dringend behoefte aan een nieuw voertuig dat 24.003 reais kost of bijna 11.000 euro.

Er is de noodzaak om het secretariaat, het CTL ("*Centro de Treinamento de Líderes*"), centrum voor de vorming van de leiders van de gemeenschappen, wat te kunnen verbouwen. We zouden daar graag een boekhandel inrichten met religieuze boeken en religieuze artikelen. Daar er geen boekhandel bestaat in Ruy Barbosa hopen we hierdoor een meerwaarde te kunnen bieden aan de jeugd en de bevolking en kan deze winkel ons een financiële hulp bieden om het secretariaat te kunnen onderhouden. Zoals reeds vermeld, zijn veel jongeren in Ruy Barbosa verplicht te emigreren naar de grote stad op zoek naar betere levensomstandigheden en studiemogelijkheden maar ze komen er terecht in eenzaamheid en verlatenheid.

Het aantal werklozen is groot en velen worden op hun werk uitgebuit. We ontmoeten jongeren die gans de dag werken en slechts 80 reais (36 euro) per maand verdienen. Tegenover zulke toestanden voelen wij ons uitgedaagd en zoeken wij met hen naar oplossingen. We geloven dat het van het grootste belang is ruimte te scheppen en omgevingen te creëren waar jongeren kunnen ervaren dat er een andere wereld mogelijk is. We zoeken naar oplossingen, mogelijkheden, werkgelegenheden voor de jongeren.

We hebben nu een coöperatieve opgericht voor het recycleren van allerlei afvalstoffen. Het zijn eerste stappen. Bij gelegenheid willen wij een bijdrage vragen om een groter terrein of een lokaal te kunnen inrichten om het werk te kunnen voortzetten en de bevolking verder te sensibiliseren voor het belang van een correcte milieubewustwording.

Dit is onze gemeenschappelijke zending. Een motorfiets met aanhangwagen zou de dagelijkse inzameling in de stad reeds vergemakkelijken. Door de verkoop van het gerecycleerde zou een zeker inkomen gegarandeerd zijn, alsook het milieu bewaard en de opvoeding van de bevolking bevorderd. Het aantal leden, geassocieerden bij de coöperatieve van de recyclage zal toenemen.

Speciaal te vermelden is het project "*jeugd, geëngageerd geloof en solidariteit*." Dom Moacyr Grechi, in de poging te omschrijven wat christelijke basisgemeenschappen zijn, herinnerde zich het volgende gezegde: "*Eenvoudige mensen, die kleine dingen doen, op onbelangrijke plaatsen, verenigd doen ze buitengewone dingen*". De dynamiek van het project zal getekend zijn door de volgende stappen: studie van het evangelie, herziening van het eigen leven, productie van o.a. kaarsen, kaarten, hosties, verkoop van die producten, solidariteit door verdeling van de "*winst*". Deze kleine stappen en gebaren kunnen een deel van de jeugd helpen die alle hoop en perspectief om een waardig leven te hebben, verloren had.

Vanzelfsprekend zal dit project niet alle problemen, die de jeugd van Ruy Barbosa raakt, kunnen oplossen. We zullen dus verder gaan in de strijd voor politiek beleid, het aanzetten van jongeren voor universitaire studies en betere werkomstandigheden. Ondertussen kan, tot het ogenblik gekomen is, dit de jonge werklozen aanzetten en helpen in hun penibele omstandigheden van uitbuiting om aldus een manier van leven te vinden die houdbaar is. Hun vechtlust en inzet voor het goede doel is bewonderenswaardig. Tevens dromen vele jongeren om van 23 tot 28 juli 2013 te kunnen deelnemen aan de Wereld-Jongeren-Dagen in Rio de Janeiro. Eén reis kost echter 880 reais of 352 euro (koers 2,5). Dit is tien maanden werken.

Ontmoeten is luisteren, de nood aanvoelen, geraakt worden en groeien in solidariteit. **Ontmoeting** leidt tot ommekeer en zet je, zoals de Barmhartige Samaritaan bij het zien en horen van zoveel noden en vragen, op weg om met hen mee te bouwen en mee te werken aan hun projecten en dromen. Droom je met hen mee? "*Gente simples, Fazendo coisas pequenas, Em lugares não importantes, Consegue fazer mudanças extraordinárias*".

Reisverslag familie Favril-de Milliano.

Op ontdekking doorheen het onmetelijke Brazilië.

Ontmoeting is ontdekking, is leren van elkaar door uitwisseling van kennis en ervaring. Toen we samen met onze kinderen Charlotte (20j.), Alexander (19j.) en Margaux (13j.) een keuze maakten voor onze reisbestemming voor de zomervakantie, stelden we enkele zaken voorop: we zouden een land kiezen met zowel cultuur als natuur, vriendelijke mensen, goed klimaat en bovenal een land waarvan we konden bijleren. Al vrij snel werd unaniem gekozen voor Brazilië, vooral door het feit dat we dan ook de Zwartzusters en tante Agnes De Sloover eens konden bezoeken. Dit stond al lang op ons verlanglijstje.

Toen we onze reisplannen mededeelden aan Zuster Christine in Brugge en aan Zuster Agnes in Brazilië, werd snel duidelijk dat we erg welkom zouden zijn en zijn we gestart met het opstellen van ons reisprogramma. En zo vertrokken we op 9 juli richting Brazilië. We deden een tussenstop in Lissabon en dan vlogen we richting Rio de Janeiro. We bezochten 4 dagen Rio, daarna reisden we 2 dagen naar Iguassu, waar we de schitterende watervallen bezochten (één van de 7 wereldwonderen!).

Vervolgens bezochten we de hoofdstad Brazilia, gebouwd in de jaren 50 van vorige eeuw. Deze stad laat zien waartoe dit groot land in staat is. Onder impuls van president Kubitschek rees een gloednieuwe hoofdstad uit de grond te midden van de steppe, vele kilometers weg van de bewoonde wereld. We bezochten ook de Pantanal, het grootste moerasgebied ter wereld met een enorme variëteit aan vogels en waterdieren.

De laatste bestemming van onze mooie reis was Salvador da Bahia. Daar zouden de zusters ons op 23 juli om 17 u komen ophalen aan de luchthaven. Tijdens onze vlucht

naar Salvador waren we allen benieuwd naar wat we daar zouden beleven. We wisten dat dit totaal anders zou zijn dan wat we tot op heden als echte toeristen hadden ervaren. Tijdens de landing vlogen we boven de prachtige baai "*Todos os Santos*", waar we een heel mooi zicht hadden op de stad. Als je dan bedenkt dat in de jaren 1500 duizenden slaven via deze baai per boot werden ingevoerd vanuit Afrika, word je toch even stil.

Toen we geland waren en onze bagage hadden opgehaald, zagen we zuster Agnes en zuster Lies al staan. Het was een hartelijke ontvangst, en het deed deugd om bekende gezichten te zien, ook al hadden we hen nog niet dikwijls **ontmoet** in België. Tijdens de autorit naar de parochie, waar de zusters wonen en werken, konden we een eerste blik werpen op die stad in volle expansie. Er worden gigantische appartementsblokken gebouwd en veel nieuwe wegen aangelegd.

Maar dichterbij onze bestemming "*Casa da Paz*", zagen we al vlug de andere kant van Salvador: de armoedige huisjes, de smalle steile aarden straatjes, de rommelige winkeltjes waar men van alles probeert te verkopen...

Aangekomen in "*Casa da Paz*" werden we erg warm onthaald door de vriendelijke zusters Agnes, Jandira, Noélia, Maria, Iraci, Lies. We kregen een rondleiding in het sobere huis, waar we vier nachten zouden verblijven. 's Avonds volgden we een geanimeerde avonddienst in de kerk van São Gonçalo naast het huis, waar we eerst mochten kennismaken met de Belgische priester van de parochie, Padre Maurício. Na de dienst ontvangen de zusters de parochianen in de zaal die overdag ook dienst doet als leslokaal voor computeropleiding, naailessen, pedicure, manicure, kappers. 's Avonds sliepen we makkelijk in, niettegenstaande het vele lawaai buiten. Wat vooral opviel, waren de vele kinderen die we hoorden spelen, dat zijn we in België niet meer gewoon.

De volgende dag bracht zuster Agnes ons naar de kerk van Nosso Senhor do Bonfim. Het belang van deze kerk is de Afro-Braziliaanse religie die daar beoefend wordt, naast de katholieke religie. De kerk is gewijd aan God, maar ook aan Oxala, de hoofdgod van de Candomblé religie. Bij de toeristen zijn vooral de veelkleurige lintjes bekend die daar overal te koop zijn.

Zuster Agnes bracht ons ook nog naar een lokale fruit-en groentewinkel waarvan we in België alleen maar kunnen dromen: zoveel exotisch fruit, kruiden en heerlijke groenten...

Tevens bezochten we vele mooie plekjes van deze multiculturele stad die zich aan het voorbereiden is op het wereldkampioenschap voetbal in 2014 en op de Olympische Spelen in 2016. Het land en deze stad zijn vol dynamiek en expansiedrift, maar nergens ter wereld zijn de tegenstellingen tussen arm en rijk zo groot en ook zo duidelijk zichtbaar als in Brazilië. Een karakteristiek beeld hiervan zijn de sloppen- of krottenwijken. In Brazilië worden deze wijken "*favela's*" genoemd. Een favela is een verzameling door de bewoners zelf-gebouwde, vaak illegale huizen. De bewoners hebben daar, gedwongen door armoede en een disfunctionerende overheid, zelf hun huizen gebouwd en basisvoorzieningen opgezet.

Sommige favela's zijn voorzien van alle basisvoorzieningen, in andere is het armoe troef en leeft men onder erbarmelijke omstandigheden. Sloppenwijk of krotten-wijk zijn benamingen die eigenlijk een verkeerd beeld oproepen. Natuurlijk zijn er favela's waar woningen bestaan uit niet meer dan afvalhout, golfplaten en kartonnen dozen. Daar tegenover staat dat een groot aantal wijken een proces van geleidelijke verbetering doormaakt. De bewoners besteden er vaak jaren aan de bouw van hun eigen huis. Ze beginnen met wat stenen of klei of afvalmaterialen. Wanneer de financiële situatie het toelaat, worden wat bakstenen aangeschaft die men op de binnenplaats opslaat tot de dag dat ze gebruikt kunnen worden. Langzaam worden aardmuren vervangen door muren van steen, verschijnt er een dak, een tweede verdieping, ontstaan de voor Latijns-Amerika typische "*nooit-af-woningen*" die met hun betonijzers naar de hemel wijzen.

Dit proces van verbetering beperkt zich niet alleen tot de woningen, maar strekt zich vaak uit tot de hele buurt. Vaak zonder planning ontstaan, met open riolen, onverharde wegen, ontbrekende watervoorziening, gebrek aan openbaar vervoer, worden deze wijken geleidelijk aan verbeterd. Bewoners steken, al dan niet in samenwerking met de lokale overheid, de handen uit de mouwen en zorgen voor het verharren van wegen, voor de aanleg van waterleidingen of zelfs riolering. Kortom, krotten of krottenwijken zijn in ontwikkelingslanden dan soms ook beter te typeren als "*huizen en buurten in opbouw*". Vandaar dat ons bezoek aan Brazilië ons wel positief stemt. Er is immers zicht op een betere toekomst, en dit brengt optimisme en levenslust met zich mee voor de Braziliaanse bevolking.

De volgende dagen werd ons nog duidelijker welke mooie werken er gedaan worden door de Zwartzusters in Brazilië. Casa da Paz is slechts één van de drie huizen van de zusters in de stad Salvador da Bahia. De andere twee huizen die door de zusters worden bewoond, liggen verspreid over de stad, waardoor de zusters zich goed integreren tussen de lokale bevolking en dicht bij de mensen staan. Zuster Lies is verantwoordelijk voor Amarante, een parochiaal centrum waar er sociale activiteiten worden georganiseerd.

Het is moeilijk om de werken van de zusters in enkele zinnen te omschrijven. Zij zijn in de parochie de spil van een sociaal netwerk en komen, volgens hun charisma, zoals in de tijd van de pest, tegemoet aan de noden van het ogenblik. Vandaar dat de activiteiten zeer divers zijn. Dit konden we ook de laatste dag van ons verblijf ervaren. Toen bezochten we samen met zuster Noélia de gehandicapte kinderen uit de buurt. We kunnen u verzekeren dat dit een zware maar leerrijke ervaring was. We werden 's morgens met de combi, aangekocht met geld van de projecten, opgehaald door een vriendelijke man die vrijwillig de gehandicapten ophaalt om ze naar de therapie te brengen. Hij bracht ons samen met zuster Noélia en een lokale vrijwilliger naar de gehandicapte kinderen.

Het zien van de kinderen, die door het lot genoodzaakt waren om in hun armtierige huis te blijven omdat ze verlamd zijn en aan hun bed gekluisterd, liet ons niet onberoerd. Ziek of gebrekkig zijn heeft in Brazilië toch andere gevolgen dan bij ons in België. In Brazilië is men dan aangewezen op hulp van vrijwilligers, de staat heeft immers geen voorzieningen voor hen. En ook hier zijn de zusters actief in het helpen van de gezinnen die door dit leed getroffen zijn. Maar steeds viel het ons op dat, ondanks alles, er heel veel levensvreugde heerst en een warme verbondenheid tussen de mensen. Daar kunnen we, als (soms verwende) westerlingen, erg veel van bijleren. Dat heeft ons ook als gezin verrijkt en we hopen dat het ook een levensles mag zijn voor onze kinderen.

Na deze boeiende en leerrijke ervaringen werd het tijd om de terugreis aan te vatten. We willen de Zwartzusters van harte danken voor de kans die ze ons geboden hebben om een kijkje te nemen in hun leefwereld en hun werken in Salvador da Bahia. We koesteren hieraan mooie herinneringen en we wensen de zusters verder veel succes bij het waardevol werk dat ze daar dag na dag tot stand brengen.

(Brigitte de Milliano)

"**Ontmoeten** is kijken en zien, luisteren en horen, verbazen en verwonderen, echt zien en echt horen, horen wat de ander zegt in plaats van wat je zou willen horen.

Ontmoeten is een avontuur, open staan voor de ander en de Ander, open staan voor je omgeving.

Ontmoeten is jezelf tegenkomen in de ogen van een ander, die een spiegel zijn voor jezelf.

Ontmoeten is de ander het beste van jezelf laten zien en het beste in de ander willen ontdekken.

Ontmoeten is de ruimte krijgen en de ander de ruimte geven, zodat je allebei de wereld kunt ontdekken.

Ontmoeten is jezelf kunnen zijn, samen groeien.

Elke **ontmoeting** is een nieuw begin!".

(Auteur onbekend)

Ontmoeting is gewoon doen, de handen uit de mouwen steken. Getroffen door de noden en vragen van de 150 gehandicapten in Salvador da Bahia, werd er dit jaar gewerkt en gebouwd aan een dagcentrum voor de gehandicapten. Zo kunnen die mensen die nu in kleine huisjes wonen en langs trappen moeten gedragen worden, wat gelukkiger zijn, elkaar ontmoeten en steunen.

Van harte dank aan allen die, ondanks de crisis, ons hielpen om een antwoord te geven aan de vele noden en vragen: Vrienden van de Braziliaanse Groet, Vrienden van de familie Favril, Missio, Provincie West-Vlaanderen, Stad Brugge, Wereld-Missiehulp, Missiewerkgroep Sint-Salvator en Onze-Lieve-Vrouwparochie, Rotary Brugge Zuid, AZ Sint-Augustinus Veurne met het mossselfestijn en nog zoveel anderen. Duizend maal dank.

"Dar a partir do coração, até chegar a dar o próprio coração" ("Geven vanuit het hart, leidt tot het geven van zijn eigen hart")'.

Ontmoeting is in het jaar van het geloof durven getuigen van ons geloof. Daarom sluiten we af met het gebed voor de missie-maand van oktober 2012.

Lieve Vader,
Elke dag **ontmoet** ik heel wat mensen.
Sommigen **ontmoet** ik heel oppervlakkig,
met anderen kom ik dan weer tot een dieper contact.
Sommigen **ontmoet** ik in werkverband,
anderen als een goede vriend.
Sommige **ontmoetingen** zijn sporadisch,
andere mensen blijf ik geregeld terugzien.
Sommigen wonen dichtbij, anderen veraf.
Soms stel ik mij de vraag
of onze leefwereld ons wel de kans geeft
om mensen dieper te leren kennen.
Is er voldoende tijd
om naar lief en leed van anderen te luisteren?
Heb ik de energie om de andere te leren kennen,
die ver van mijn bed ook probeert zijn leven op te bouwen?
En dan vraag ik me af
of ik Jou nog weet te vinden?
Jij die iedereen ten volle leven wilt geven.
Vind ik nog de tijd
om de verhalen te lezen en te mediteren,
die het hebben over je Zoon Jezus Christus
en zijn vele **ontmoetingen**?
Verhalen die me leren
hoe Jij ons wilt **ontmoeten**
en me duidelijk maken hoe ik mensen dichtbij
en veraf kan benaderen,
met een solidaire liefde zonder grenzen.
Amen.

(Michel Coppin, nationaal directeur Missio)